

Nr 36.

Utlåtande i anledning av dels väckta motioner om vissa ändringar i lagen den 29 juni 1946 om förlängd semester för vissa arbetstagare med särskilt pressande eller hälsofarligt arbete, dels ock väckta motioner angående en översyn av samma lag.

Andra lagutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft fyra inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nämligen motionen i första kammaren nr 45 av herr *Damström m. fl.* ävensom motionerna i andra kammaren nr 66 av herr *Thapper m. fl.*, nr 144 av herrar *Andersson* i Alfredshem och *Kärriander* samt nr 145 av herrar *Karlsson* i Grängesberg och *Gavelin*.

I motionerna I: 45 och II: 66, vilka äro likalydande, har föreslagits, att »riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att översyn må företagas av lagen den 29 juni 1946 om förlängd semester för vissa arbetstagare med särskilt pressande eller hälsofarligt arbete».

I motionen II: 144 har hemställts, att »riksdagen måtte besluta, att 1 § lagen den 29 juni 1946 om förlängd semester för vissa arbetstagare med särskilt pressande eller hälsofarligt arbete erhåller följande lydelse:

Semester, vartill rätt förvärvats enligt lagen om semester, skall i den omfattning som i denna lag sägs utgå med ett förhöjt antal semesterdagar, därest arbetstagaren under kvalifikationsåret utfört

- 1) arbete under jord i gruva, i stenbrott eller vid byggande av tunnel,
- 2) gruvarbete ovan — — — radioaktivt ämne.»

I motionen II: 145 har hemställts, att »riksdagen måtte för sin del besluta sådan ändring i lagen den 29 juni 1946 om förlängd semester för vissa arbetstagare med särskilt pressande eller hälsofarligt arbete, att lagen kommer att omfatta även gruvarbetare i dagbrott».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för dessa förslag, får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet har i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttrande över motionen II: 144 från arbetsrådet och vattenfallsstyrelsen samt över motionen II: 145 från arbetsrådet. Därjämte ha på begäran av utskottet yttranden över motionerna II: 144 och II: 145 avgivits av Landsorganisationen i Sverige och Svenska arbetsgivareföreningen. Redogörelse för yttrandena lämnas i det följande.

I. Inledning.

Enligt den allmänna semesterlagen, *lagen den 29 juni 1945 om semester* (ändrad genom lag den 29 juni 1946), äger arbetstagare på grund av det arbete, som han under ett kalenderår (kvalifikationsår) utfört för arbetsgivarens räkning, rätt att av denne erhålla semester. Semester utgår med en dag för varje kalendermånad av kvalifikationsåret, under vilken arbetstagaren för arbetsgivarens räkning utfört arbete å minst sexton dagar, och med ytterligare en halv dag för varje sådan månad, därest arbetstagaren vid månadens ingång ej fyllt aderton år. Dessutom skall förlängd semester utgå till vissa arbetstagare enligt bestämmelser i en särskild lag, *lagen den 29 juni 1946 om förlängd semester för vissa arbetstagare med särskilt pressande eller hälsofarligt arbete*. 1 § i sistnämnda lag, vilken paragraf innehåller en uppräknig av de slag av arbeten, i fråga om vilka lagen är tillämplig, har följande lydelse:

Semester, vartill rätt förvärvats enligt lagen om semester, skall i den omfattning som i denna lag sägs utgå med ett förhöjt antal semesterdagar, därest arbetstagaren under kvalifikationsåret utfört

- 1) arbete under jord i gruva eller stenbrott,
- 2) gruvarbete ovan jord i Norrbottens län,
- 3) arbete, förlagt så att minst fyra timmar av arbetstiden för dygn infallit mellan klockan 22 och klockan 6,
- 4) arbete, däri arbetstagaren under minst fyra timmar av arbetstiden för dygn sysselsatts i mörkrum, eller
- 5) arbete, däri arbetstagaren utsatts för röntgenstrålning eller strålning från radioaktivt ämne.

I 2 § samma lag stadgas, att för varje kalendermånad av kvalifikationsåret, under vilken arbetstagare för arbetsgivarens räkning å minst sexton dagar utfört i lagen avsett arbete, utgår semestern med en och en halv dag, om arbetet är sådant, som omförmäles i 1 § under 1)–4), samt med tre dagar, om arbetet är sådant, som omförmäles i 1 § under 5).

På begäran av domstol eller den, vars rätt därav beröres, åligger det enligt 3 § arbetsrådet att avgöra, huruvida visst arbete är sådant, som avses i lagen.

Till grund för 1946 års semesterlagstiftning låg ett av 1942 års semesterkommitté år 1945 avgivet betänkande (SOU 1945: 59). Förslag till bland annat lag om förlängd semester för vissa arbetstagare med särskilt pressande eller hälsofarligt arbete förelades 1946 års riksdag genom propositionen nr 221. Propositionen och i anledning därav väckta motioner behandlades av andra lagutskottet, som däröver avgav utlåtande nr 37. Utlåtandet godkändes av riksdagen.

II. Frågan om förlängd semester för arbete vid byggande av tunnel.

Frågans tidigare behandling.

Frågan i vad mån tunnelarbetare borde få rätt till förlängd semester var icke föremål för närmare utredning av semesterkommittén.

Det förslag till lag om förlängd semester för vissa arbetstagare med särskilt pressande eller hälsofarligt arbete, som förelades 1946 års riksdag genom propositionen nr 221, överensstämde med den senare utfärdade lagen i ämnet och innehöll alltså icke någon bestämmelse om förlängd semester för tunnelarbetare. I samband med propositionen nr 221 behandlades vid 1946 års riksdag två motioner, nr 311 i första kammaren av herr Strand och nr 474 i andra kammaren av herr Nilsson i Göteborg, vari yrkades, att arbete under jord i tunnel skulle i semesterhänseende vara likställt med arbete under jord i gruva och alltså berättiga till förlängd semester. Andra lagutskottet yttrade i sitt förut omnämnda utlåtande nr 37 i denna del följande:

Frågan, i vad mån tunnelarbetare böra erhålla rätt till förlängd semester, har icke gjorts till föremål för närmare utredning av semesterkommittén. Under remissbehandlingen av kommitténs förslag har i ett yttrande på förekommen anledning gjorts gällande, att skäl saknas för ett jämställande av tunnelarbetare med gruvarbetare under jord, enär tunnelbyggen vore relativt kortvariga och tunnelarbetarna förde ett betydligt rörligare liv än gruvarbetarna. Även om vad sålunda andragits icke kan tillmätas avgörande vikt, torde det likväl icke kunna anses vara till fullo klarlagt, att behovet av längre semester är särskilt framträdande för tunnelarbetarnas del. I detta sammanhang bör framhållas, att såsom föredragande statsrådet anført förnyade undersökningar kunna giva vid handen, att ytterligare grupper av arbetstagare än de i 1 § omförmälda med hänsyn till pressande eller hälsofarligt arbete böra erhålla förlängd semester.

Vid utskottets utlåtande fanns fogad en reservation av herr Uhlén m. fl. I reservationen hemställdes, att förlängd semester skulle utgå även för arbete under jord vid byggande av tunnel. Reservationen vann icke riksdagens bifall.

Yttranden (över motionen II: 144).

Förslaget om förlängd semester för tunnelarbetare tillstyrkes av Landsorganisationen i Sverige. Förslaget avstyrkes däremot av vattenfallsstyrelsen och Svenska arbetsgivareföreningen. Arbetsrådet föreslår, att frågan blir föremål för närmare utredning.

Landsorganisationen anför i sitt yttrande följande:

Arbetare sysselsatta i tunnelarbeten under jord böra enligt Landsorganisationens mening i avseende å rätt till semester likställas med underjordsarbetare i gruva eller stenbrott. Detta är tydligen framför allt fallet i fråga om arbeten av längre varaktighet. Någon anledning att fixera viss tidrymd — utöver vad som följer av lagens kvalifikationsregler — under vilken arbetet för att medföra rätt till längre semester skall pågå, finnes dock lika litet beträffande här ifrågakommande arbetare som beträffande redan nu under 1946 års lag hänförliga arbetare.

Då tunnelarbetarnas likställighet med sistnämnda arbetargrupper synes uppenbar, bör frågan om deras inrymmande under lagstiftningen kunna lösas utan avbidan på resultatet av den från socialdepartementets sida förordade utredningen om generell treveckorssemester.

Vattenfallsstyrelsen anför i sitt yttrande bland annat följande:

Då det är fråga om att med hänsyn till arbetarnas rekreationsbehov bedöma tunnelsprängningsarbeten för kraftstationer måste uppmärksammas, att förhållandena variera betydligt allteftersom tunnarna ha stor eller liten area.

Vad beträffar sprängningsarbeten för stora tunnlar — vilka äro klart dominerande — torde först underjordsarbetets omfattning böra klarläggas. Totalt sysselsättas följande yrkesgrupper vid arbetena i fråga:

borrare, grävmaskinister, grävmaskinshantlangare, bilförare, bergrensare, vägarbetare, tipp-planerare, el-montörer under jord, el-montörer ovan jord, mek. montörer under jord och ovan jord, bilreparatörer, borrarlipare, borrar-maskinsreparatörer, pumpskötare (ev.), kompressormaskinister, träarbetare och diversearbetare.

Dessa arbetarkategorier användas under jord i olika utsträckning. Borrare, grävmaskinister, grävmaskinshantlangare och bergrensare vistas under jord hela skiftet med undantag för måltidsrasterna. Bilförare, vägarbetare m. fl. vistas under jord endast en del av skiftet samt tipp-planerare, reparatörer m. fl. icke alls. Endast borrarare, grävmaskinister, grävmaskinshantlangare och bergrensare torde kunna betraktas som underjordsarbetare i egentlig mening.

Enligt motionärernas mening skulle tunnelarbetare i fråga om behovet av förlängd semester vara fullt jämförbara med bl. a. arbetare under jord i gruva eller stenbrott, vilka arbetare ansetts ha särskilt pressande eller hälsofarligt arbete.

Skenbart förefinnas stora likheter mellan gruvarbete och tunnelsprängningsarbete. Båda slagen av arbete bedrivs under jord och med delvis samma metoder och delvis samma maskinella utrustning. En närmare undersökning visar dock, att arbetena med hänsyn till arbetarnas rekreationsbehov förete stora olikheter.

I 1942 års semesterkommittés betänkande med förslag till lagstiftning om längre semester för vissa arbetstagare (SOU 1945: 59) karakteriseras gruvarbete under jord på följande sätt (s. 160):

»Gruvarbete under jord arbeta på en ur många synpunkter ohygienisk arbetsplats. Arbetsplatsen saknar i regel tillfredsställande belysning, luften är ofta bemängd med rök, den är fuktig, och flera av arbetsprocesserna medföra att arbetarna bli nedstänkta med vatten. På många arbetsplatser föreligger uttalad risk för förgiftning bland annat med koloxid, som i någon mån kan inträffa trots att vederbörliga skyddsåtgärder vidtagas. Gruvarbetarnas arbete är vidare i många fall åtminstone för närvarande mycket tungt och förenat med en relativt hög olycksfallsrisk.»

I fortsättningen framhålles i betänkandet, att inga av de uppräknade omständigheterna motivera i och för sig, att gruvarbete under jord ur medicinsk synpunkt ställes i särklass gentemot andra arbeten.

I fråga om arbetsutrymmets storlek och förbindelse med yttvärlden — en faktor, som har betydelse ur såväl psykisk synpunkt som ventilations-synpunkt — är följande att märka. De s. k. magasinerna eller brytningsplatserna i gruvorna äro av varierande storlek från mycket små till mycket stora. De orter, som förbinda magasinerna med stigschakten, äro emellertid i regel icke större än som är nödvändigt ur transportsynpunkt. Tunnlarna

vid de moderna kraftstationerna ha en helt annan utformning. Så t. ex. får Harsprångstunneln en bredd av 13 meter och en höjd av 15 meter. Vid Kilforsen skall enligt föreliggande planer avloppstunneln bli ca 12 meter bred och 13 meter hög och tillloppstunneln något större. I tunnlnarna inläggas körvägar för bilar. Tunnelarbetarna äro alltså icke isolerade från yttervärlden i samma grad som gruvarbetarna. Likaså kan belysning och ventilation anordnas på ett betydligt rationellare sätt i en tunnel än i en gruva. Luften i en tunnel är också i allmänhet renare och torrare. Någon särskild förgiftningsrisk föreligger icke vid tunnelarbeten.

Vid borrhning i tunnlnarna bortspolas allt stendamm med vatten, varför arbetarna icke äro utsatta för någon risk för silikos.

Vid tunnelsprängningsarbete sker lastning av de bortsprängda bergmassorna medelst grävmaskiner. Tunnelarbetet kräver icke så stora kroppsanstängningar som exempelvis handlastningen i gruvorna.

I ett avseende är tunnelsprängningsarbete ur arbetshygienisk synpunkt likvärdigt med gruvarbete, nämligen i fråga om buller. Detta gäller emellertid endast borrharna. Bullret torde dock icke medföra ett påvisbart större rekreationsbehov. Härvidlag vill styrelsen hänvisa till ovan återopade betänkande, s. 116, 117 och 161.

Slutligen återstår frågan, huruvida enbart det förhållandet att arbetena bedrivs under jord skall motivera längre semester. Av nyssnämnda betänkande framgår (s. 160, överst), att det icke finnes några medicinska hållpunkter för att arbete i bergslokaler i och för sig skall betraktas som särskilt rekreativkrävande.

De ovan anförda synpunkterna avse, såsom nämnts, större tunnelarbeten. Vid sidan av dylika arbeten utföras stundom mindre tunnelarbeten av mycket krävande art och under förhållanden, liknande de vid gruvorna förekommande, men dessa arbeten äro av liten omfattning och av kort varaktighet.

Ett vanligt symptom på att ett arbete är särskilt pressande eller hälsofarligt är, att arbetarna söka sig ifrån detsamma. Inom gruvhanteringen har som bekant förekommit en successiv avfolkning, som enligt uppgift berott just på de svåra arbetsförhållandena. Vattenfallsstyrelsen har icke förmärkt några liknande tendenser vid styrelsens underjordsarbeten. Icke heller har det förelegat några svårigheter i fråga om nyrekryteringen av tunnelarbetare. Snarare har arbetet under jord förefallit vara eftertraktat av arbetarna. Detta gäller icke minst under vintern — och i viss mån även under andra årstider. Medan det ovan jord kan vara sträng kyla eller hetta, snöstorm eller ösregn etc., så är man i tunnlnarna oberoende av väder och vind och har en jämn, lagom hög temperatur.

Vattenfallsstyrelsen vill icke bestrida motionärernas uppgift om att det numera bildats en relativt fast yrkeskår av anläggningsarbetare. Det är emellertid att märka, att denna specialisering icke gäller just underjordsarbete utan anläggningsarbete och framför allt bergarbete över huvud taget. I jämförelse med gruvarbetare, som i regel äro för hela sitt verksamma liv hänvisade till arbete under jord, föra anläggningsarbetarna i allmänhet ett rörligt liv med omväxlande ovanjords- och underjordsarbete. Huvudsakligen är deras arbete förlagt ovan jord.

Vid betonggjutnings- och montagearbeten i tunnlar och maskinstationer äro arbetarna visserligen sysselsatta under jord under hela arbetsskiftet. Detta är emellertid den enda beröringspunkten med gruvarbetet. Gjutnings- och montagearbete under jord skiljer sig icke alls från vanligt inomhusarbete.

Det är förklarligt och förståeligt, att de nu ifrågakvarande arbetarna —

lika väl som övriga arbetare — önska längre semester. En annan fråga är, om det föreligger ett objektivt behov jämfört med vad som gäller för gruvarbetare. De faktiska förhållandena utgöra enligt vattenfallsstyrelsens mening icke tillräckliga bevis för att ett dylikt behov verkligen föreligger.

Det förhållandet, att tunnelarbetarna eventuellt skulle kunna betraktas som ett gränsfall, är icke skäl nog för att de i semesterhänseende skulle behandlas på samma sätt som gruvarbetarna. Gränsfall äro under alla förhållanden oundvikliga, och de skulle sannolikt bli ännu flera, om gränsen för vad som är särskilt pressande eller hälsofarligt arbete nu skulle flyttas i enlighet med motionärernas förslag.

Med stöd av vad sålunda anförts vill vattenfallsstyrelsen för sin del avstyrka den i motion I: 144 föreslagna ändringen i lagen den 29 juni 1946 om förlängd semester för vissa arbetstagare med särskilt pressande eller hälsofarligt arbete.

Svenska arbetsgivareföreningen framhåller i sitt yttrande, att frågan om förlängd semester för tunnelarbetare var föremål för riksdagens prövning år 1946 och att riksdagen då avtog ett yrkande härom med den motiveringen, att det icke kunde anses till fullo klarlagt, att behovet av längre semester vore särskilt framträdande för tunnelarbetarnas del. I anslutning härtill anför arbetsgivareföreningen:

Föreningen kan icke finna, att i motionen anförts skäl, som nu skulle kunna föranleda ett annat bedömande från riksdagens sida. Flertalet av de i motionen anförda exemplen på tunnelsprängningsarbeten avse arbeten av tillfällig art. Rörligheten bland de ifrågavarande arbetarna är därför stor, och flertalet torde endast tidvis kunna sysselsättas med tunnelsprängningsarbeten. Arbetets beskaffenhet synes ej heller i särskild grad artskilt från vanligt bergsprängningsarbete. Det finnes därför ingen anledning att i semesterhänseende låta dessa arbetare intaga en annan ställning än övriga byggnads- och anläggningsarbetare.

Under återopande av vad ovan anförts hemställer föreningen, att den ifrågavarande motionen måtte av riksdagen avslås.

Arbetsrådet anför i sitt yttrande bland annat följande:

Arbetsrådet anser det sannolikt, att arbeten med sprängning, grävning etc. i tunnlar väsentligen äro likartade med arbeten under jord i gruva eller stenbrott, men finner sig, i avsaknad av tillräcklig erfarenhet på detta område, icke kunna avgiva ett bestämt uttalande i sådan riktning. Arbetsrådet får därför föreslå, att frågan om tunnelarbetares upptagande bland de arbetstagargrupper, som äro berättigade till förlängd semester, blir föremål för närmare utredning. Det må i anslutning härtill omnämnas, att en år 1947 tillsatt kommitté, arbetstidsutredningen, enligt för kommittén utfärdade direktiv har att bland annat undersöka spörsmålet om utsträckt semester för en annan arbetstagargrupp, nämligen skiftarbetarna.

III. Frågan om semester för gruvarbetare i dagbrott.

Frågans tidigare behandling.

Semesterkommittén föreslog i sitt förut omnämnda betänkande icke förlängd semester för annat gruvarbete ovan jord än gruvarbete ovan jord i Norrbottens län.

Det genom propositionen nr 221 vid 1946 års riksdag framlagda förslaget till lag om förlängd semester för vissa arbetstagare med särskilt pressande eller hälsofarligt arbete överensstämde i denna del med kommitténs förslag.

Yttranden (över motionen II: 145).

Landsorganisationen i Sverige instämmer i motionens syfte. Svenska arbetsgivareföreningen avstyrker motionen. Arbetsrådet framhåller, att frågan om förlängd semester för gruvarbetare i dagbrott lämpligen bör göras till föremål för utredning.

Landsorganisationen anför i sitt yttrande följande:

Landsorganisationen instämmer i motionens syfte. Då emellertid även beträffande andra grupper av ovanjordsarbetare än sådana inom gruvindustrin sysselsatta starka motiv kunna anföras för lagstadgad rätt till förlängd semester, kan det ifrågasättas, om tillräckliga skäl föreligga för en partiell reglering, omfattande endast de sistnämnda, och om icke frågan lämpligen bör vinna sin lösning i samband med den generella utökning av semestern, varom utredning helt nyligen förebådats från socialdepartementet.

Arbetsrådet anför i sitt yttrande följande:

I motionen hemställs, att gruvarbetare i dagbrott i semesterhänseende skola jämställas med gruvarbetare under jord. Det torde icke kunna förnekas, att dagbrotsarbetare i vissa fall arbeta under sådana förhållanden, att det kan vara skäligt, att dessa arbetare tillerkännas samma semesterförmåner som underjordsarbetare. Å andra sidan är det tänkbart att vissa dagbrotsarbetare äro sysselsatta med arbete, som med hänsyn till behovet av semester icke nämnvärt skiljer sig från det arbete, som utföres av ovanjordsarbetare i allmänhet. Med hänsyn bl. a. till att frågan om behovet av förlängd semester för dagbrotsarbetare över huvud icke kan anses tillräckligt klarlagd samt att svårigheter kunna uppstå att inom kategorien dagbrotsarbetare uppdraga en gräns mellan arbetare, som kunna anses vara i behov av förlängd semester, och sådana arbetare som icke äro det, synes lämpligt, att spørsmålet närmare utredes. Arbetsrådet får i sådant avseende hänvisa till vad Rådet anför i sitt yttrande denna dag över motionen II: 144.

Svenska arbetsgivareföreningen framhåller i sitt yttrande, att det framginge av förarbetena till 1946 års semesterlagstiftning, att det varit med stor tvekan från statsmakternas sida som gruvarbetare ovan jord i Norrbottens län tillerkänts förlängd semester. Mot bakgrunden härav tedde det sig egendomligt, att krav nu framkomme på att ovanjordsarbetare i landet i övrigt skulle få förlängd semester.

Föreningen anför vidare:

Föreningen vill vidare hänvisa till den rundfråga, som 1942 års semesterkommitté gjorde till ett antal läkare angående olika yrkesgruppers rekreationsbehov. Såsom framgår av kommitténs betänkande (SOU 1945: 59, s. 140) ha 31 av 32 tillfrågade läkare nekande besvarat frågan, huruvida någon högre sjuklighet kunde förmärkas bland gruvarbetare sysselsatta ovan jord. 30 av 34 tillfrågade läkare ha nekande besvarat frågan, huruvida sådant arbete kunde anses mera pressande, och samma antal läkare har ävenledes nekande besvarat frågan, huruvida gruvarbetare ovan jord borde vara

berättigade till förlängd semester. Föreningen finner, att denna undersökning bekräftar föreningens tidigare uttalade uppfattning, att gruvarbetare ovan jord i ifrågavarande hänseende icke kunna anses intaga någon särställning i förhållande till stora grupper av andra utearbetare, exempelvis byggnads- och anläggningsarbetare och skogsarbetare.

Under återopande av vad ovan anförts hemställer föreningen, att ifrågavarande motion måtte av riksdagen avslås.

IV. De i motionerna I: 45 och II: 66 berörda frågorna, i den mån de icke behandlats under II. och III. här ovan.

Utskottet får i denna del hänvisa till semesterkommitténs betänkande (SOU 1945: 59) samt till propositionen nr 221 och utskottets utlåtande nr 37 vid 1946 års riksdag.

V. Utredning om utökning av semestertidens längd.

Genom beslut den 19 mars 1948 har Kungl. Maj:t bemyndigat chefen för socialdepartementet att uppdraga åt 1947 års arbetstidsutredning att utreda frågan om en utökning av den lagstadgade semestertidens längd. Angående innehållet i direktiven för utredningen får utskottet hänvisa till den redogörelse härför, som lämnas å s. 2 och 3 i utskottets utlåtande nr 35.

VI. Utskottet.

En sådan differentiering av den lagstadgade semestertidens längd, som skett genom 1946 års lag om förlängd semester för vissa arbetstagare med särskilt pressande eller hälsofarligt arbete, måste med nödvändighet medföra besvärliga gränsdragningar mellan sådana arbetstagargrupper som skola erhålla förlängd semester och sådana arbetstagargrupper som icke erhålla någon förlängning av semestern. Hur gränsdragningen än sker, torde det alltid komma att finnas arbetstagargrupper som anse sig missgynnade i semesterhänseende. Det är emellertid av vikt, att gränsdragningen så långt det är möjligt sker på ett sådant sätt, att arbetstagare, som äro sysselsatta med i stort sett likartat arbete, också få lika lång semester.

I motionen II: 144 föreslås, att arbete under jord vid byggande av tunnel skall i semesterhänseende bli likställt med arbete under jord i gruva eller stenbrott. I motionen II: 145 föreslås, att lagen om förlängd semester ändras på ett sådant sätt, att lagen kommer att omfatta även gruvarbetare i dagbrott. Sistnämnda förslag torde närmast avse gruvarbetare i dagbrott, där brytningen sker i s. k. krater. Enligt utskottets mening tala starka skäl för dessa förslag. Arbete under jord i tunnel bedrives ofta under omständigheter, som förete stora likheter med arbete under jord i gruva eller stenbrott. Gruvarbete i dagbrott sker i vissa fall under förhållanden, som i svårhetsgrad äro fullt jämförliga med gruvarbete under jord.

Kungl. Maj:t har nyligen bemyndigat chefen för socialdepartementet att uppdraga åt 1947 års arbetstidsutredning att utreda frågan om en utökning av den lagstadgade semestertidens längd. Resultatet av denna utredning behöver emellertid enligt utskottets mening icke avvaktas för att frågan om förlängd semester för tunnelarbetare och dagbrottsarbetare skall kunna lösas. Utskottet förordar, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer, att Kungl. Maj:t till nästa års riksdag framlägger förslag till sådan ändring av lagen om förlängd semester för vissa arbetstagare med särskilt pressande eller hälsofarligt arbete att lagen blir tillämplig även på det arbete under jord i tunnel och det gruvarbete i dagbrott, som i svårhetsgrad är likställt med gruvarbete under jord.

En översyn av lagen om förlängd semester för vissa arbetstagare med särskilt pressande eller hälsofarligt arbete begäres i motionerna I: 45 och II: 66. I motionerna beröres frågan om förlängd semester för gruvarbetare i dagbrott, tunnelarbetare och arbetare i bergverkstäder. Vidare framhålla motionärerna, att det uppstått delade meningar angående frågan om vilka arbetstagare i Norrbottens län, som skola anses vara sysselsatta med gruvarbete, och att det varit förenat med svårigheter att bestämma vilka arbetstagare som skola erhålla längre semester på grund av att de varit utsatta för röntgenstrålning eller strålning från radioaktivt ämne. I den mån motionerna I: 45 och II: 66 avse arbete under jord i tunnel och gruvarbete i dagbrott får utskottet hänvisa till vad utskottet anfört i samband med motionerna II: 144 och II: 145. Övriga i motionerna I: 45 och II: 66 berörda frågor äro delvis ytterst diskutabla och delvis svårlösliga. De torde emellertid utan särskild framställning komma att beaktas av arbetstidsutredningen i samband med utredningen av frågan om utökning av den lagstadgade semestertidens längd. Motionerna I: 45 och II: 66 böra därför — i den mån de icke beröra tunnelarbetare och dagbrottsarbetare — icke föranleda någon riksdagens åtgärd.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A. att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhänga, att Kungl. Maj:t ville till nästa års riksdag framlägga förslag till sådan ändring av lagen den 29 juni 1946 om förlängd semester för vissa arbetstagare med särskilt pressande eller hälsofarligt arbete att lagen blir tillämplig även på det arbete under jord i tunnel och det gruvarbete i dagbrott, som i svårhetsgrad är likställt med gruvarbete under jord;

B. att motionen II: 144 måtte anses besvarad genom vad utskottet under A. hemställt;

C. att motionen II: 145 måtte anses besvarad genom vad utskottet under A. hemställt; samt

D. att motionerna I: 45 och II: 66, i den mån de icke besvarats genom vad utskottet under A. hemställt, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 28 maj 1948.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Norman, Holmbäck*, Forslund, Hage*, Wistrand, Löfvander, Sten* och Björkman;

från andra kammaren: herrar Ryberg*, Johnsson i Kastanjegården, Cruse*, Holm, Andersson i Gisselås*, fru Johansson i Norrköping*, herrar Larsson i Östersund* och Andersson i Alfredshem.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.